

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst
Jõustumise kp:	25.07.2004
Avaldamismärge:	RT I 2004, 56, 405

Riigivastutuse seaduse ja põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse muutmise seadus

Vastu võetud 28.06.2004

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 6. juuli 2004. a otsusega nr 685

§ 1. Riigivastutuse seaduses(RT I 2001, 47, 260; 2002, 62, 377; 2003, 15, 86) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 2 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõna «tühistamist» sõnadega «kehtetuks tunnistamist»;

2)paragrahvi 2 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Mõisteid «haldusakt» ja «toiming» kasutatakse käesolevas seaduses halduskohtumenetluse seadustikus (RT I 1999, 31, 425; 96, 846; 2000, 51, 321; 2001, 53, 313; 58, 355; 2002, 29, 174; 50, 313; 53, 336; 62, 376; 2003, 13, 67; 23, 140) määratletud tähenduses. Vaide võib esitada haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354; 2002, 53, 336; 61, 375; 2003, 20, 117; 78, 527) §-s 51 sätestatud tunnustele vastava haldusakti peale.»;

3)paragrahv 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 3. Haldusakti kehtetuks tunnistamise nõue

(1) Isik võib nõuda haldusakti kehtetuks tunnistamist üksnes selles ulatuses, milles rikutakse tema õigusi, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(2) Haldusakti ei tunnistata kehtetuks, kui isiku õigused on taastatud haldusakti muutmiseega.

(3) Haldusakti võib jätta kehtetuks tunnistamata, kui:

- 1) rikutud menetlus- või vorminõue ei võinud mõjutada asja otsustamist;
- 2) kehtetuks tunnistamise nõue on esitatud oluliselt hiljem haldusakti adressaadile teatavakstegemisest ja kehtetuks tunnistamine võib rikkuda kolmanda isiku õiguspärast ootust.

(4) Haldusakti kehtetuks tunnistamist võib nõuda kaebusega halduskohtumenetluses või vaidega haldusmenetluses.»;

4)paragrahvi 4 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

« (4) Käesolev paragrahv ei välista nõude esitamist eraõiguses sätestatud alustel ja korras.»;

5)paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Käesolev paragrahv ei välista nõude esitamist halduse toimingu sooritamata jätmiseks eraõiguses sätestatud alustel ja korras.»;

6)paragrahvi 6 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

7)paragrahvi 6 täiendatakse lõigetega 4–6 järgmises sõnastuses:

« (4) Kui õigusvastaselt on jäetud andmata haldusakt või sooritamata toiming, mille andmine või sooritamine tuleb otsustada kaalutusõiguse (diskretsiooni) alusel, teeb kohus nõude rahuldamise korral avaliku võimu kandjale ettekirjutuse asja uueks otsustamiseks.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhul võib kohus teha avaliku võimu kandjale ettekirjutuse haldusakti andmiseks või toimingu sooritamiseks ilma asjaolude täiendava kaalumiseteta vaid juhul, kui juhtumi asjaolude tõttu ei saa avaliku võimu kandja haldusakti andmisest või toimingu sooritamisest asja uuel otsustamisel ühelgi tingimusel keelduda.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhul võib vait lahendav haldusorgan nõude rahuldamisel valida, kas teha pädevale organile ettekirjutus haldusakti andmiseks või toimingu sooritamiseks ilma asjaolude täiendava kaalumisetähtaajaga või teha ettekirjutus asja uueks otsustamiseks.»;

8)paragrahvi 9 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Mittevõrdne kahju hüvitatakse proportsionaalselt õiguserikkumise raskusega ning arvestades süü vormi ja raskust.»;

9)paragrahvi 11 lõikes 1 asendatakse sõna «tühistatud» sõnadega «kehtetuks tunnistatud»;

10)paragrahv 14 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 14. Õigustloova aktiga tekitatud kahju

(1) Isik võib nõuda õigustloova aktiga või selle andmata jätmisega tekitatud kahju hüvitamist üksnes juhul, kui kahju põhjustati avaliku võimu kandja kohustuste olulise rikkumisega, rikutud kohustuse aluseks olev norm on otsekohaldatav ning isik kuulub õigustloova akti või selle andmata jätmise tõttu eriliselt kannatanud isikute rühma.

(2) Käesoleva paragrahvi lõige 1 ei välista vastutust õigustloova akti alusel antud haldusakti või sooritatud toiminguga tekitatud kahju eest.»;

11)paragrahv 15 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 15. Õigusemõistmisel tekitatud kahju

(1) Isik võib nõuda kohtumenetluse käigus, sealhulgas kohtulahendiga tekitatud kahju hüvitamist üksnes juhul, kui kohtunik on kohtumenetluse käigus toime pannud kuriteo.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 kohaldatakse ka kahju suhtes, mis on tekkinud:

- 1) vaidluse lahendamisel seadusega vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks loodud organi poolt;
- 2) väärtetohtuvälise menetlemise käigus.

(3) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata haldusorgani poolt vaidemenetluse käigus tekitatud kahju suhtes.

(4) Käesoleva paragrahvi lõiked 1 ja 2 ei välista avaliku võimu kandja vastutust, kui kohtunik või vaidluse või väärtetohtuvälise lahendaja on kahju tekitanud õigusemõistmise, vaidluse või väärtetohtuvälise lahendamisega mitteseotud tegevusega.»;

12)paragrahvi 20 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Nimetatud tähtaeg ei hakka kulgema enne avaliku võimu kandja poolt kannatanule kahju hüvitamise otsustamist või avaliku võimu kandjalt kannatanu kasuks hüvitise väljamõistmist.»;

13)paragrahvi 24 lõikest 2 jäetakse välja sõnad «või kaebus».

§ 2. Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses(RT I 2002, 29, 174; 2003, 4, 22; 24, 148) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) lahendab taotlusi kontrollida õigustloova akti või selle andmata jätmise vastavust põhiseadusele;»;

2)paragrahvi 3 lõike 2 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Kui valimiskomisjoni otsuse või toimingu peale esitatud kaebuse või protesti läbivaatamisel kontrollib Riigikohus lisaks asjassepuutuva õigustloova akti või selle andmata jätmise vastavust põhiseadusele, vaadatakse asi läbi viieliikmelises koosseisus.»;

3)paragrahvi 3 lõike 3 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Üldkogu lahendab Riigikohtu haldus-, tsiviil- või kriminaalkollegiumi või erikogu üleantud asja, kui kollegiumil või erikogul tekib põhjendatud kahtlus kohtuasja lahendamisel asjassepuutuva õigustloova akti, selle andmata jätmise või välislepingu põhiseadusele vastavuses.»;

4)paragrahvi 4 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Riigikohus kontrollib õigustloova akti, selle andmata jätmise või välislepingu põhiseadusele vastavust põhistatud taotluse, kohtuotsuse või -määruse alusel.»;

5)paragrahvi 9 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kui esimese või teise astme kohus on kohtuasja lahendamisel jätnud kohaldamata mis tahes asjassepuutuva õigustloova akti või välislepingu, tunnistades selle põhiseadusega vastuolus olevaks, või kui esimese või teise astme kohus on kohtuasja lahendamisel tunnistanud õigustloova akti andmata jätmise põhiseadusega vastuolus olevaks, edastab ta vastava otsuse või määruse Riigikohtule.»;

6)paragrahvi 10 lõiget 1 täiendatakse punktiga 1¹järgmises sõnastuses:

« 1¹) õigustloova akti vastu võtmata või andmata jätnud organ;»;

7)paragrahvi 10 lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu «punktides 1» numbriga «, 1¹»;

8)paragrahvi 10 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Riigikohus nõuab vajaduse korral õigustloova akti vastu võtnud või andnud, õigustloova akti vastu võtmata või andmata jätnud või välislepingu sõlminud organilt selgitust õigustloova akti või välislepingu või selle sätte kohta.»;

9)paragrahvi 11 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Kohtuotsus või -määrus tagastatakse läbivaatamatult, kui sellel puudub põhistus või kui kohus ei ole kohtuotsuse või -määruse resolutsioonis tunnistanud õigustloovat akti või selle sätet või õigustloova akti andmata jätmist põhiseadusega vastuolus olevaks.»;

10)paragrahvi 14 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Asja lahendamisel kohtuotsuse või -määruse alusel võib Riigikohus tunnistada kehtetuks või põhiseadusega vastuolus olevaks õigustloova akti, välislepingu või selle sätte, samuti õigustloova akti andmata jätmise, mis on kohtuasja lahendamisel asjassepuutuv.»;

11)paragrahvi 15 lõiget 1 täiendatakse punktiga 2¹järgmises sõnastuses:

« 2¹) tunnistada õigustloova akti andmata jätmise põhiseadusega vastuolus olevaks;»;

12)paragrahvi 15 lõike 1 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 5) tunnistada, et vaidlustatud õigustloov akt, õigustloova akti andmata jätmise või välisleping oli taotluse esitamise ajal vastuolus põhiseadusega;»;

13)paragrahvi 23 lõikeid 1 ja 2, § 24 lõiget 3, § 30 lõikeid 1 ja 2, § 31 lõiget 2, § 35 lõikeid 1 ja 2, § 36 lõiget 3, § 45 lõikeid 1 ja 3 ning § 46 lõiget 4 täiendatakse pärast sõnu «õigustloova akti» sõnadega «, selle andmata jätmise».

Riigikogu esimees Ene ERGMA